

Simán Katalin (1955 – 2023) •

2023. december 3-án türelemmel viselt hosszú betegség után elhunyt dr. Simán Katalin régész, muzeológus, szakfordító és természetgyógyász.

Az ELTE Bölcsészettudományi Karán 1979-ben végezte egyetemi tanulmányait angol-orosz, majd régészet szakon, paleolitikum speciális képzéssel. Szakdolgozatát a miskolci Avas nyersanyag kitermelő és feldolgozó műhelyének kutatásából írta, jelentős részben saját ásatási eredményei alapján. Egyetem után a miskolci Herman Ottó Múzeum munkatársa lett, a Régészeti Gyűjteményben régész-muzeológusként dolgozott 1985-ig, ahonnan áthelyezéssel került az MTA Régészeti Intézetébe, tudományos titkárként. Itt 1990-ig dolgozott, majd a Nógrád megyei múzeumok régészeti gyűjteményét gondozó szécsényi Kubinyi Ferenc Múzeum igazgatója lett. 1997 után független kutatóként dolgozott: letette előbb a szakfordítói, majd természetgyógyászati szakvizsgákat, de több közös – formális és informális – együttműködésben megvalósított programban továbbra is számíthatunk rendkívüli tudására, szakértelmére, segítségére.

Simán Kati a "köves" régészeknek azon – nem túl nagy létszámú – generációjához tartozik, akik már a nyolcvanas években a porosz iskola helyett bevezették a magyar régészetbe az angolszász

iskola problémaérzékeny nézőpontjait, mely megnyitotta az utat többek között az archeometriai kutatások számára is. Ennek fontos eleme 1986-ban Sümegen megrendezett nemzetközi konferencia (*1st International Conference on Prehistoric Flint Mining and Lithic Raw Material Identification in the Carpathian Basin: Budapest, Sümeg, 20-22 May, 1986*) az új régészeti gondolkodásnak az első nagy sikere.

Miskolci éve alatt számos őskőkori és őskori ásatás fűződik a nevéhez (Alsóvadász – Várdomb: 1979; Bódvarákó – Esztramos, Szentandrás-barlang: 1981, 1982; Encs – Kelecsény: 1983 (L. Wolf Máriával); Hidasnémeti – Borház-dűlő: 1983, 1984, 1985(-86?); Korlát – Ravaszlyuk-tető: 1983, 1984, 1985; Mezőzombor – Vasúti delta: 1980; Miskolc – Avas, Alsószentgyörgy: 1979; Miskolc – Avas, Avas-tető: 1978; Miskolc – Avas, Felsőszentgyörgy: 1978; Rudabánya, trafóházról DNy-ra: 1978; Sajószentpéter – Nagykorcsolás: 1982).

Már szécsényi régész-muzeológusként vett részt Dobosi Viola Megyaszó-szelestedői ásatási programjában (1993, 1994). Rendszeresen végzett szisztematikus terepbejárásokat Borsod-Abaúj-Zemplén megye több régiójában, így például a Hernád-völgyben, Wolf Máriával közösen. Kitűnő kapcsolatokat épített ki és ápolt a megyei természetvédelemmel és barlangászokkal.

Tudományos eredményeit rendszeresen és magas színvonalon tette közzé, előbb a Herman Ottó Múzeum szakmai kiadványaiban, majd egyre szélesebb körben, hazai és nemzetközi szakmai folyóiratokban.

Kati számos olyan gondolatot vetett fel és képviselt, aminek máig ható, diszciplináris határon túlmutató súlya, jelentősége van. Ezért tervezzük, hogy munkásságához kapcsolódóan egy tanulmánykötetet jelentetünk meg a közeljövőben.

Az archeometriai kutatásokhoz közvetlenül kapcsolódó munkái elsősorban a nyersanyag felhasználás és proveniencia vizsgálatok, az abszolút kormeghatározás értelmezése, a magyarországi paleoantropológiai adatok összegyűjtése, műhely- és bányakutatások, terminológia és módszertan voltak.

Munkásságát, emlékét szeretettel őrizzük.

T. Biró Katalin

Irodalom

<https://hermuz.hu/2024/01/22/siman-katalinra-emlekezunk/>

• doi: [10.55023/issn.1786-271X.2023-026](https://doi.org/10.55023/issn.1786-271X.2023-026)

Személyi bibliográfia

1977

BIRÓ & SIMÁN 1977: T. Biró Katalin--Simán Katalin, *Volt-e temetkezés Magyarországon a neolitikum előtt?* TDK dolgozat. kézirat, ELTE Budapest, 1977.

1978

SIMÁN 1978: Simán Katalin, 1978-1979. Régészeti ásatások és gyűjtések az Avason 1905-1978. *A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei* **17** 12–15.

1979

SIMÁN 1979: Simán Katalin, Kovabánya az Avason – Silexgrube am Avasberg. *Herman Ottó Múzeum Évkönyve* **17-18** 87–102.

SIMÁN 1979: Simán Katalin, Kőeszközök Litkéről. *Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve* **V(25)** 369–382.

GÁDOR et al. 1979: Gádor Judit–Hellebrandt Magdolna–Simán Katalin, A Herman Ottó Múzeum 1977–1978. évi ásatásai és leletmentései. *Herman Ottó Múzeum Évkönyve* **17-18** 103–114.

1980

SIMÁN 1980: Simán Katalin, Természettudományos módszerek az őskorkutatásban. *A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei* **18** 1–7.

HELLEBRANDT & SIMÁN 1980: B. Hellebrandt Magdolna–Simán Katalin, Régészeti kutatások Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 1979. évben. *Herman Ottó Múzeum Évkönyve* **19** 87–97.

1982

SIMÁN 1982: Simán Katalin, A paleolitikus helyzet és lehetőségei Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. *A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei* **20** 7–9.

SIMÁN 1982: Simán Katalin, Rézkori és császárkori leletek Mezőzomboron – Copper- and Roman Age finds in Mezőzombor. *Herman Ottó Múzeum Évkönyve* **21** 101–107.

WOLF & SIMÁN 1982: L. Wolf Mária–Simán Katalin, A Herman Ottó Múzeum ásatásai és leletmentései 1980-1982. *Herman Ottó Múzeum Évkönyve* **21** 109–124.

1983

SIMÁN 1983: Simán Katalin, Kőeszközleletek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (1978-1982). *A Herman Ottó Múzeum Közleményei* **21** 37–49.

1984

BIRÓ et al. 1984: Takács-Biró, C.--Simán, K.--Szakáll, S., On a characteristic SiO₂ Raw Material Type Group used in Prehistoric Hungary. In: KANCHEV, K.S., NACHEV, I.K. & TCHOLAKOV, N.T., eds., IIIrd Seminar on Petroarchaeology (Plovdiv, 27-30 August, 1984, Bulgaria), 4, 103–126.

1985

SIMÁN 1985: Simán Katalin, Paleolitikus leletek Sajószentpéteren – Palaeolithic finds on Nagykorcsolás hill at Sajószentpéter (NE Hungary), *Miskolci Herman Ottó Múzeum Évkönyve* **22-23** 9–20.

WOLF & SIMÁN 1985: Wolf Mária--Simán Katalin, A Herman Ottó Múzeum ásatásai és leletmentései 1983-ban. *Herman Ottó Múzeum Évkönyve* **23** 75–88.

1986

SIMÁN 1986: Simán Katalin 1986. Jelentés Hidasnémeti-Borházdülő felsőpaleolitikus telep ásatásáról. *A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei* **24** 2–5.

SIMÁN, K. 1986: Mittelpaläolithisches Atelier am Avasberg bei Miskolc (Ungarn). In: HROPOVSKI, B., Hrsg., Urzeitliche und Frühhistorische Besiedlung der Ostslowakei in Bezug zu den Nachbargebieten. Archäologisches Institut der Slowakischen Akademie der Wissenschaften, Nitra: 49–55.

SIMÁN 1986: Simán Katalin, Felsitic quartz porphyry In: BIRÓ, K., ed., 1st International Conference on Prehistoric Flint Mining and Lithic Raw Material Identification in the Carpathian Basin, Sümeg, 1986 (1) 271–277.

SIMÁN 1986: Simán, Katalin, Limnic quartzite mines in Northeast-Hungary In: BIRÓ, K., ed., 1st International Conference on Prehistoric Flint Mining and Lithic Raw Material Identification in the Carpathian Basin, Sümeg, 1986 (1) 95–100.

WOLF & SIMÁN 1986: L. Wolf Mária–Simán Katalin: A Herman Ottó Múzeum ásatásai és leletmentései 1984-ben. *Herman Ottó Múzeum Évkönyve* **24** 347–353.

1987

BÁCSKAY & SIMÁN 1987: Bácskay Erzsébet--Simán Katalin, Some remarks on chipped stone industries of the earliest Neolithic populations in present Hungary. *Archaeologia Interregionalis* **240** 107–130.

1988

SIMÁN 1988: Simán Katalin, Települési formák Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén a

paleolitikum idején – Palaeolithic settlement pattern in county Borsod-Abaúj-Zemplén. *Herman Ottó Múzeum Évkönyve* **25-26** 55–67.

1989

SIMÁN 1989 Simán Katalin, Hidasnémeti – Upper Palaeolithic settlement in the Hernád (Hornad) valley. *Acta Archeologica Carpathica* **28** 5–24.

SIMÁN 1989: Simán Katalin, Northern Flint in the Hungarian Palaeolithic. In: KOZŁOWSKI, J.K., ed., „Northern” (Erratic and Jurassic) flint of South Polish origin in the Upper Palaeolithic of Central Europe, Kraków, 87–94.

1990

SIMÁN 1990: Simán Katalin, Considerations on the "Szeletian Unity" *ERAUL* **42** 189–196.

SIMÁN 1990: Simán Katalin, Population fluctuation in the Carpathian Basin from 50 to 15 thousand years BP. *Acta Archaeologica Hungarica* **42** 13–19

SIMÁN 1990-1991: Simán Katalin, Some features of populational fluctuations in Europe between 50 to 15 thousand BP. *Anteus* **19-20** 11–17.

1991

SIMÁN 1991: Simán Katalin, Procurement and distribution of raw materials in the Palaeolithic of North-East Hungary. In: Les bassins de Rhin et du Danube au Paléolithique Supérieur: environment, habitat et systemes d'échanges. (Chapitre IV). *ERAUL* **43** 28–44.

SIMÁN 1991: Simán Katalin, Patterns of Raw Material use in the Middle Palaeolithic of Hungary. In: MONTET-WHITE, A. & HOLEN, S., eds., Raw Material Economies among Prehistoric Hunter-Gatherers. Publications in Anthropology 19. University of Kansas, Lawrence, Kansas, 49–57.

1993

SIMÁN 1993: Simán Katalin, Őskőkori leletek Nógrád megyében – Funde aus der Vorzeit im Komitat Nógrád. *A Nógrád Megyei Múzeumok Közleményei* **18** 247–254.

1995

SIMÁN 1995: Simán Katalin: Irányzatok az őskor legkorábbi szakaszainak kutatásában – Trend in Prehistoric research. *A Nógrád megyei Múzeumok Évkönyve* **20** 157–165.

SIMÁN 1995: Simán Katalin, H 1 Miskolc, Avashill. In: LECH, J., ed., Catalogue of flint mines: Hungary. *Archaeologia Polona* **33** 371–382.

SIMÁN 1995: Simán Katalin, The Korlát-Ravaszyuktető workshop site in North-Eastern Hungary (H4). *Archaeologia Polona* **33** 41–58.

SIMÁN 1995: Simán Katalin, La grotte Szeleta et le Szélétien. *Paleo Supplement* **1** 37–43.

1996

DOBOSI & SIMÁN 1996: T. Dobosi Viola--Simán Katalin, New Upper Palaeolithic site at Megyaszó – Szelesterető. *Communicationes Archaeologicae Hungariae* **1996** 5–22

1999

BIRÓ & SIMÁN 1999: T. Biró Katalin--Simán Katalin, Pleistocene palaeoanthropological remains in Hungary. In: VADAY, A., ed., Pannonia and Beyond. Studies in honour of László Barkóczi. *Antaeus* **24** 73–78.

SIMÁN K. 1999: Simán Katalin, Bifaciális eszközök Korlát-Ravaszyuk-tető lelőhelyen. *Miskolci Herman Ottó Múzeum Évkönyve* **37** 29–44.

2000

DOBOSI-SIMÁN 2000: T. Dobosi Viola--Simán Katalin, Upper Palaeolithic in the region of Hont village. In: MESTER, Zs. & RINGER, Á. (dir.): A la recherche de l'Homme Préhistorique, Volume commémoratif de Miklós Gábori et de Veronika Gábori-Csánk. Liège, *ERAUL* **95** 321–337.

SIMÁN 2000: Simán Katalin, Őskőkori pattintott kőeszköz gyártása és szakkifejezései. *Folia Archaeologica* **48** 7–26.

2003

SIMÁN 2003: Simán Katalin, A modern ember kialakulása és kultúrája. In: VISY, Zs., szerk., Magyar régészet az ezredfordulón, Budapest, 2003 81–85.

SIMÁN 2003: Simán Katalin, The evolution and culture of modern man. In: VISY, Zs., ed., Hungarian Archaeology at the turn of the Millennium. Budapest, 2003 81–85.

DOBOSI et al. 2003: T. Dobosi, Viola -- Simán, Katalin, Hont-Parassa III, Orgonás, Upper Palaeolithic settlement. *Communicationes Archaeologicae Hungariae* **2003** 15–29.

2006

SIMÁN 2006: Simán Katalin, Tradition, laziness - curiosity, innovation. In: KÖRLIN, G. & WEISGERBER, G., eds., Proceedings of the VIIIth Flint Symposium. *Anschnitt* **19** 455–464.

Az ásatási információkat a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Adatbázisából értem el, <https://archeodatabase.hnm.hu/hu/node/19375>, 2024. január 16. dátummal. Az irodalomjegyzék összeállításához Markó András és Zahuczky László segítségét ezúton is köszönöm.

T. Biró Katalin